Blanketter och registreringssystem saknas

Lag om receptregister gäller men kan inte följas

Lagen om receptregister och förskrivarregister gäller från den 1 januari. Men det saknas nya receptblanketter och ett färdigutvecklat registreringssystem. Förskrivarna behöver därför ännu inte ta hänsyn till den nya lagen.

– Från den 1 januari har vi börjat registrera kundernas personnummer, säger David Andersson, chef för Apoteksbolagets rättsenhet. Övriga uppgifter som lagen föreskriver har vi ännu inga praktiska möjligheter att registrera.

Lagen om receptregister samt förskrivarregister togs av riksdagen den 27 november 1996. Lagen gäller fr o m den 1 januari 1997.

Apoteksbolaget ska ansvara för receptregistret, med information om förskrivare, patientens personnummer, symtom, läkemedel samt dosering.

Förskrivarregistret ska finnas hos Socialstyrelsen och är ett komplement till receptregistret. Förskrivarregistret ska bl a innehålla uppgifter om förskrivarens identitet och specialitet. Registret kommer dock inte att innehålla uppgifter om förskrivares tjänsteställe.

Den förordning som behövs för att Socialstyrelsen ska få inrätta registret är under utarbetande på Socialdepartementet.

Lagen omöjlig att följa

I praktiken är det omöjligt att följa de nya reglerna, trots att lagen trätt i kraft. Bl a saknas det fortfarande nya receptblanketter med utrymme för de uppgifter som den nya lagen efterfrågar. Det saknas även färdiga koder för olika typer av diagnoser.

Läkemedelsverket ansvarar för att ta fram de nya blanketterna. Ett förslag på blankettens detaljutförande ska nu remissbehandlas av samtliga förskrivarorganisationer. Remisstiden sträcker sig fram till februari månads utgång.

– Vi bör kunna ta ett beslut om hur de nya blanketterna ska se ut i april–maj, säger Ture Sjöblom vid Läkemedelsverket. Parallellt med de nya blanketterna kommer de gamla förmodligen att förbli giltiga under hela 1997.

Ture Sjöblom säger att förskrivarna redan idag på de nuvarande blanketterna bör uppge den information som den nya lagen föreskriver. Både Socialstyrelsen och Apoteksbolaget hävdar dock att detta inte är nödvändigt.

Fem nya uppgifter

De nya blanketterna ska innehålla fem nya uppgifter: patientens personnummer, förskrivarkod, en kod för förskrivarens arbetsplats, kod för förskrivningsorsak och en speciell kod som anger om patienten samtycker till att uppgifterna förs över till hälso- och sjukvårdens läkemedelsregister på Socialstyrelsen.

Samtliga förskrivare har redan i dag en sexsiffrig personlig kod som han eller hon får i samband med utfärdandet av legitimationen. Koden har dock tidigare inte haft någon egentlig funktion för förskrivaren och få känner förmodligen till sin egen kod.

Ansvaret för hur kodsystemet ska se ut ligger på Socialstyrelsen.

– I mars–april går vi ut med information till förskrivarna om personliga koder, samt information om kodsystemet som helhet och om registren, säger Cecilia Claesson som är chef för läkemedelsprojektet på Socialstyrelsen.

All information skickas till förskrivarnas hemadresser. I mars–april får samtliga förskrivare även veta när de ska börja ta med de uppgifter som den nya lagen föreskriver.

– Det nya systemet kommer att sjösättas successivt under 1997 och förmodligen börja fungera först under andra halvan av året, säger Cecilia Claesson.

Personnummer registreras

På Apoteksbolaget pågår arbetet med att ta fram ett system för det nya receptregistret, som i praktiken blir ett mycket omfattande personregister.

Registreringen av patienternas personnummer har redan inletts. Kostnadsansvaret för läkemedelsförmånen förs över på sjukvårdshuvudmännen den 1 januari 1998 och sjukvårdshuvudmännen behöver redan under 1997 kunskap om dessa kostnader för att få ett underlag för 1998 års budgetarbete.

– Naturligtvis är vi tacksamma om den som förskriver receptet uppger patientens hela personnummer, säger David Andersson på Apoteksbolagets rättsenhet.

– Men eftersom det ännu inte finns plats för de sista fyra siffrorna är det lätt att glömma dessa och ansvaret för att registrera personnumret vilar fortfarande på apotekets personal.

Apoteksbolaget arbetar nu med att ta fram ett fungerande registreringssystem och David Andersson tror inte att det kan tas i bruk förrän hösten 1997.

Peter Örn

Effekterna av hamstringsvågen

Försäljning av kostnadsfria läkemedel ökade 200 procent

Under november 1996 expedierade apoteken kostnadsfria läkemedel på recept, främst antiastmatika, till ett värde av 431 miljoner kronor. Motsvarande siffra för samma månad 1995 var 215 miljoner kronor.

Eftersom hamstringen började först i mitten av november blev ökningen av dessa läkemedel 200 procent i pengar räknat under månadens sista två veckor.

Socialstyrelsen fick i november i uppdrag av regeringen att ta fram uppgifter om läkemedelsförskrivningen de sista fyra månaderna 1996, och jämföra dessa med motsvarande månader 1995.

Med hjälp av Apoteksbolagets centrala statistiksystem finns nu de första preliminära resultaten av hamstringsvågens första veckor. Decembersiffrorna kommer inte att bli klara förrän i slutet av januari.

För september och oktober skiljer sig försäljningen inte åt mellan 1995 och 1996. Det var i mitten av november 1996 som hamstringen tog fart. Riksdagsbeslutet om ett nytt högkostnadsskydd kom dock först den 27 samma månad.

Uppgifterna för 1995 bygger på stickprovsuttag; vart 25:e recept från samtliga apotek i landet har tagits med och materialets tillförlitlighet i jämförelsen med 1996 är därför inte 100-procentig. Däremot gäller uppgifterna för 1996 det totala materialet för de aktuella månaderna.

Statistiken visar att det totala antalet